

EXERCICIS DIFTONG / DIÈRESI

1. En valencià les paraules següents es pronuncien en dues síl·labes; separeu-les:

feina	fei-na	tia	ti-a
aire	ai-re	client	CLI-ENT
suor	su-or	moure	MOU-RE
quiosc	qui-osc	truita	TRUI-TA
fuet	fu-et	flauta	FLAU-TA
neula	neu-la	grua	GRU-A
reina	rei-na	boina	BOI-NA
criar	cri-ar	riure	RIU-RE

2. Observeu atentament com heu separat les paraules de l'exercici anterior i responeu aquestes qüestions:

Quines combinacions de vocals es pronuncien en una sola síl·laba (és a dir, formant diftong)? **ei**, ai, ou, ui, au, eu, oi, iu

Quines combinacions de vocals es pronuncien en síl·labes diferents (és a dir, no formant diftong) quan van darrere de consonant? **ia**, ie, io, uo, ue, ua

3. Ara, classifiqueu aquestes paraules en dues columnes, segons si tenen una o dues síl·labes: rei, cua, deu, via, cuit, dau, mai, triar, bou, riu, dia, buit, tou, trau, seu.

1 síl·laba

2 síl·labes

4. Tenint en compte aquests casos, indiqueu el nombre de síl·labes de cada paraula:

gràcies

història

suavitat

matèria

enciam

riera

viatger

nacionalitat

cua

injecció

acordió

memòria

carícia

col·lecció

violí

5. Compteu les síl·labes de les paraules que trobareu en l'exercici següent. Cal que tingueu present les vocals en contacte que formen diftong:

astronauta	dutxa	paraula
àrbitre	lluita	coure
estudi	aigüera	aguantar
xampany	escaire	avui
paraigua	endevinalla	cuidar
equador	teulada	dinou
quadern	enquadernar	quantitat
boirós	bou	enlaire
pneumàtic	lluitar	beneita
remei	paracaigudes	veniu

6. Distribuiu les paraules que teniu a continuació en les dues columnes de més avall segons la funció que vegeu que té el signe de la dièresi:

ambigüitat, freqüent, següent, països, Lluïsa, amoinada, suïcidi, lingüística, qüestió, agraïda, beneït, conseqüència, veïnes, substituïdes, pasqües, aigües, pingüí, raïm, llaüt, saüc, egües, llengües, diürnals, llegües.

Indicar la pronunciació de la *u*

Indicar que no hi ha diftong

llengües

països

7. Completeu:

El signe gràfic de la dièresi (¨) s'usa per a:

- Mostrar que la dels grups *gu* i *qu* davant de *e, i* es pronuncia.
- Mostrar que constitueix un hiat una combinació de vocals que habitualment, en altres paraules, pot formar.....

8. Totes aquestes paraules tenen els grups *UE*, *UI*. Destrieu-les en dues columnes, segons si sona o no la *U*.

deslliguen, ungüent, conseqüència, màquina, marqués, qüestionari, figuera, delinqüent, freqüència, paquet, pingüí, llengües, quilo, ambigüitat, químic, obliquïtat, guitarra, aigüera.

La U sona

La U no sona

9. Observeu els resultats de l'exercici anterior i completeu la següent afirmació:

Si volem que se senta la *U* en els grups *GUE*, *GUI*, *QUE*, *QUI*...

10. Poseu les dièresis que falten en les paraules següents i torneu a copiar les frases:

a. Aquestes questions són ambigues.

.....

b. Ja no hi ha la quantitat de pingüins que hi havia.

.....

c. Vam visitar l'aqüeducte que portava les aigües a la ciutat.

.....

d. Hi ha una nova emissora de freqüència modulada.

.....

e. Té un paraigua nou i està més content que unes pasques.

.....

f. El vi és aigualit: tira'l a l'aiguera.

.....

g. La pujada de les aigües pot portar conseqüències greus.

.....

h. Saps si porten dièresi lingüística i llengueta?

.....

i. Quan comença la pel·lícula següent?

.....

11. Feu dos grups amb les paraules següents i col·loqueu la dièresi o l'accent allà on calga:

a) Paraules en què la *i* o la *u* formen diftong amb la vocal anterior.

b) Paraules en què la *i* o la *u* no formen diftong amb la vocal anterior.

constituïrem	Lluisa	pauta	heroïna	babau
conduïrem	cuina	heroi	diurn	feina
trau	conduit	veinat	raim	reull
veure	reduir	reduïren	produïren	ruïna
canvie	dijous	destruït	païres	servei

formen diftong

no formen diftong

12. Col·loqueu dièresi (¨) o accent (´) damunt la *i* de les paraules que calga i escriu-les després en dos apartats:

reia	obeïes	agraïem	seïen
beneïa	veïa	lluïes	reduïa
duïa	joïa	conduïem	construïa
queïen	reduïen	produïeu	conduïa
treïes	iode	seduïem	iogurt
lluïem	destruïeu	agraïa	païeu

dièresi

accent

13. Totes les paraules que trobareu a continuació estan escrites correctament. Si observeu el nombre de síl·labes que tenen (que és el que consta entre parèntesis) us adonareu que algunes haurien de portar dièresi; si no en porten és perquè són excepcions. D'entre totes aquestes paraules, doncs, subratlleu només les que fan excepció a la norma de la dièresi.

agrair (3)	conduint (3)	reina (2)	reunió (4)
altruisme (4)	produir (3)	extreure (3)	escaure (3)
construint (3)	contraindicat (5)	europèu (3)	boina (2)
maoista (4)	reintegrat (4)	patinàreu (4)	egoisme (4)
beneir (3)	posseint (3)	coincidir (4)	cofoi (2)
creure (2)	ateneista (5)	obeint (3)	traduir (3)
enlairament (4)			

14. Poseu dièresi en aquelles paraules de les frases següents que n'hagen de dur. Recordeu els casos en què es produeix un estalvi de la dièresi.

- Lluís, Lluïsa i Lluïset se'n van anar a recórrer països.
- Si tu agraires els favors que et fan, no caldria que els agraira jo.
- Pius i Màrius saben tocar l'harmònim.
- Els antiimperialistes creïen que la reunificació era contraindicada.
- Cal estimar el proïsme i no deixar-se portar per l'egoïsme.
- No sé si agrairan que produïm tan de pressa.
- Si jo conduïra com va conduït mon pare, ell no em deixaria el cotxe.

15. Totes les formes verbals en imperfet acaben amb tres grafies vocàliques; la diferència que les separa és que unes tenen tònica la *i* (que es pronuncia separada tant de la vocal anterior com de la posterior), mentre que les altres tenen tònica la vocal que va davant de la *i* (la qual es pronuncia junt amb l'última vocal). Destrieu-les en dues columnes.

retreïa, destruïa, desfeïa, duïa, distribuïa, distreïa, seïa, substituïa,
construïa, traduïa, s'enduïa, posseïa, entreveïa, introduïa, requeïa,
induïa.

Tenen tònica la *i*

Tenen tònica la vocal que va
davant de la *i*

16. Algunes d'aquestes formes verbals en imperfet han de dur dièresi. Fixant-vos en la separació de síl·labes que hem fet, poseu-los-la.

o-be-i-a	que-ia	co-i-a
de-ia	fe-ia	be-ne-i-a
con-du-i-a	re-du-i-a	re-ia
ve-ia	ma-le-i-a	tre-ia
cre-ia	je-ia	llu-i-a
pro-du-i-a	pre-ve-ia	se-ien

17. Poseu dièresi damunt de les *i* que, estant en posició intervocàlica, sonen com a vocals:

- a. La Laia agraiia les baies que li oferien
- b. Només m'obeia quan em veia.
- c. Al castell van trobar unes joies molt valuoses.
- d. Com fruies mentre em duies el ram de flors!
- e. Aquella jove fruia amb les joies que li duien.
- f. L'arròs es coia sota la xemeneia.
- g. Vosaltres oiui, però no obeiu.
- h. Substituiu la incògnita que veieu.
- i. No veies el que et duia i, per això, no m'obeies.
- j. Distribuïu la tasca entre tots.
- k. Les dones fruïen de veure com obeïen els marits.
- l. Sempre agraiies qualsevol gest amable.

EXERCICIS ACCENTUACIÓ

1. Separeu per síl·labes les paraules següents:

<i>Ex.</i>	<i>pintura</i>	<i><u>pin-tu-ra</u></i>	caminar
	genoll	papallona
	lluna	polític
	botiga	llibreta
	pintor	jove
	granota	tabac
	figura	cadena
	fadrina	girafa

2. Separeu per síl·labes les paraules amb dígraf que trobareu a continuació:

pallasso	corredor
putxinel·li	pissarra
mateixa	guitarra
disfressa	cotxera
enganyar	mitjana
formatge	col·legi
intel·ligent	això
butxaca	aixecar
canyissar	terreny
seixanta	paquet
colla	reguem
setze	rotllo

3. Tenint en compte que la *i* i la *u*, quan van entre vocals, poden formar síl·laba amb la vocal següent, indiqueu el nombre de síl·labes de cada paraula:

boia	boies	claraboia
joies	veuen	reiet
tréiem	diuen	peuet
séieu	baieta	iaia
cauen	xemeneia	foia

4. Separeu en síl·labes els mots següents:

pleguem	inestable	seieu
arrosegar	malapte	renou
ascens	exhortar	ciudadà
faixa	nosaltres	breument
pitjar	vosaltres	sauna
fetge	iode	cuinera
cotxe	joia	almoina
tretze	encreuar	embeinar
cèl·lula	seuen	daina
suquet	llengua	fluor
colla	Pasqual	suec
llenya	ambigües	suada
benestant	freqüentar	acció
besàvia	pingüins	triem
desoir	obliquïtat	piano
rieu	Uruguai	sueu

5. Separeu les síl·labes dels mots següents com si foren a final de ratlla:

Ex.:	<i>llibreta</i>	menysprear	corresponga
	<u>lli-bre-ta</u>
	enemics	l'endemà	angoixant

	superficial	conseqüència	col·legi

	classe	imitació	aquarel·la

	treia	idees	apareixia

	equivocat	esborrar	ascensor

	solemnitat	impressionat	esgarrifança

6. Subratlleu la síl·laba tònica d'aquestes paraules:

regular	lliure	turisme	formal
misteri	ratlla	jove	consell
institut	acord	casualitat	ganivet
programa	gener	disbarat	llegum
auxili	silenci	quadre	embolic
aplaudir	patinet	formiga	enlaire

7. Classifiqueu les paraules següents segons la posició de la síl·laba tònica:

acabar, ahir, animal, arbre, aviat, barana, barret, berenar, butxaca, bufanda, content, cullera, esmorzar, futbol, guerra, màquina, martell, número, papallona, pilota, pobre, setmana, sopa, sopar

arribar

enveja

ànima

8. Indiqueu la síl·laba tònica dels polisíl·labs de les frases següents:

Ex. L'àvia no havia dinat.

Em cansé de cantar sempre aquella cançó.
Està molt content amb el seu conte.
Menja el berenar assegut a la barana.
Anna vol anar al futbol.
Sentim molt que et falten diners.
Vestia aquella bèstia com si fóra una persona.
La seua dona li va donar un cargol.
Amb aquesta granera no es pot agranar.
Tothom sabia que era sàvia.
No volia cuinar a la cuina.

9. Subratlleu la síl·laba tònica de les formes verbals següents:

rentar: jo rente, tu rentes, ell/ella renta, nosaltres rentem, vosaltres, renteu, ells/elles renten.

acabar: jo acabe, tu acabes, ell/ella acaba, nosaltres acabem, vosaltres acabeu, ells/elles acaben.

callar, jo calle, tu calles, ell/ella calla, nosaltres callem, vosaltres calleu, ells/elles callen.

10. —Algunes paraules poden variar de significat si varia la síl·laba tònica. Comproveu si les paraules que hi ha a continuació poden canviar de significat quan canvia la síl·laba tònica.

Ex.: *fabrica/fàbrica/fabricà*

1. veure
2. continua
3. compren
4. angles
5. guardià
6. anima
7. americà
8. publica
9. conte
10. torro
- 11 celebres
- 12 pati
13. avis

11. Classifiqueu aquestes paraules en tres columnes segons la posició de la síl·laba tònica:

constipat, electricista, número, desfer, amagar, república, tendre, fantàstic, butà, paraula, poal, satèl·lit, aquell, pagés, música, tenda, quilòmetre, patata, barrina, moble, dolent, sòlid, pessic, península, coixí, però, espanyol, tècnica, bomba, dutxa, simpàtica, meló, comuns.

AGUDES

(la síl·laba tònica és l'última)

PLANES

(la síl·laba tònica és la penúltima)

ESDRÚIXOLES

(la síl·laba tònica és l'antepenúltima)

12. Ja deveu haver observat que en valencià hi ha dos tipus d'accent: l'obert o greu (˘) i el tancat o agut (´). Però no totes les grafies vocàliques els poden portar tots: comproveu-ho omplint els quadres amb les paraules que hi ha a continuació (i si algun quadre us queda buit, poseu-hi el signe Ø).

ningú, café, mà, pèl, Martí, emprén, capità, bastó, pronúncia, pètal, últim, cantàrem, sòlid, suís, això, tècnica, admiració, violència, préssec, arròs, història, desídia, però, àmfora, exàmens, estúpida, íntim, francés, cànvida, fórem, qüestió

	accent obert (˘)	accent tancat (´)
A		
E		
I		
O		
U		

Observeu atentament el quadre resultant, i contesteu les preguntes següents:

1. Quins quadres queden buits?....., i
2. Quina vocal porta sempre accent obert (˘)?
3. Quines el porten sempre tancat (´)? i
4. Quines el poden portar obert (˘) o tancat (´)? i.....

13. Totes les paraules que hi ha a continuació són agudes. Tenint en compte la norma que acabem de veure, poseu l'accent sobre les paraules que n'hagen de dur. (Estan en negreta les paraules que tenen una e o una o obertes)

urba, jardins, **arros**, autobus, arrel, aprenent, gairebe, avisaran, **vers**, dema, paper, Berlin, reves, descans, betum, **aixo**, col·leccio, algun, segell, **pinyol**, cafe, espes, fred, enten, permis, embolic, jardi, faran, conill, presumit, nom, avio, ningú, respon, Ramon, gandul, sorprend

14. Totes les paraules que hi ha a continuació són planes. Tenint en compte la norma que acabem de veure, poseu l'accent sobre les paraules que n'hagen de dur. (Estan en negreta les paraules que tenen una e oberta o una o oberta).

antena, pressec, quimic, inutil, teatre, fusta, anec, **fenomens**, **exit**, **centim**, ample, **bona**, vespre, tunel, granera, torre, **petroli**, **debil**, creixer, mecanic, examens, dificil, rapid, forem, pipa, rajola, ulleres, **serra**, coneixer, pestanyes, examen, unglà, cervol, facil, avisaven, avisavem, **xerif**, cantarem, cantaren, nuvol, redona, **fenomen**, sortien, indic, sortiem, album, enveja, llista, **catolic**, **deposit**, **porta**

15. Els mots que teniu a continuació són tots aguts i han de dur accent gràfic. Poseu a cadascun d'ells l'accent que li corresponga (obert o tancat).

llumi, vindrà, diras, (jo) repetis, confus, Berlin, oportu, progres, cafe, (ell) compren, (jo) sere, preten, qüestio, pero, sabo, arros, resinós, allo, repos

16. Els mots següents són també aguts. Accentueu els que calga:

diran, dema, cami, algu, algun, coixins, (jo) treballes, remeis, sabeu, (tu) comprens, cinque, conve, això, carbons, rao, respon, sortos.

17. Totes les paraules que hi ha a continuació acaben en diftong. Accentueu les que calga:

esclau, ateu, berenaveu, portareu, sarau, cantarieu, foreu, vindreu, blau, tornareu, clau, amagareu, sentirieu, sentiú, busqueu

18. Destrieu les paraules agudes que hi ha en la llista i distribuïu-les en el quadre següent tot accentuant les que calga:

vindran	enguany	futbol	copiar
eixia	esportiu	esglao	hostal
llengües	punxegut	tardor	camio
camions	germa	germans	cabas
carrer	televisio	canter	finestro
confon	papers	sabeu	repas

jugar	algu	soroll	alguns
dema	dijous	dilluns	teniu
llumi	aixo	tambe	basto
repla	Paris	reunio	grogos
Berlin	Ramon	algun	tindran
tisores	llapis	piano	confus

Accentuades

acabades en vocal	acabades en -en, -in	acabades en -as, -es, -is, -os, -us

No accentuades

acabades en diftong decreixent	acabades en consonant altra que la de les terminacions: -as, -es, -is, -os, -us, -en, -in

19. Accentueu les paraules que calga de la llista següent. Destrieu les que siguen planes i distribuïu-les en el quadre:

liquid	bioleg	maxim	menjaren	utils
facils	torre	album	copiar	martir
savia	llargues	mesos	solid	be vies
tecnic	canter	crisi	boira	llengua
tenen	focus	tornar	Ramon	atom
naufreg	atles	feliç	carro	ridicul
mania	imatges	boligraf	finestral	simbol
tornareu	cantarem	correr	feliços	volieu
llapis	cantareu	anec	examens	

Accentuades

acabades en consonant altra que la de les terminacions -as, -es, -is, -os, -us, -en, -in	acabades en diftong decreixent

No accentuades

acabades en -a, -e, -i, -o, -u	acabades en -as, -es, -is, -os, -us	acabades en -en, -in	acabades en diftong creixent

~~20.~~ Els mots següents són tots plans i han de dur accent gràfic. Poseu el que corresponga a cada un:

1. diríeu, aton, fácil, tísic, prendriem, rústic, inútil
2. telegraf, naixer, pesol, esser, coneixer, deieu, diguéreu
3. forem, foreu, rossec, lògic, córrer, torcer, estomac

~~21.~~ Els mots que trobareu a continuació són també plans. A cada línia n'hi ha la meitat que han de dur, segons les regles d'accentuació, accent gràfic. Poseu-los-el:

- 1. examen, examens, càlcul, ànec, cànter, aigua, pasqua, parlaven, parlàveu, parlarien
- 2. mania, sabrien, sabriem, sabrieu, dies, brio, ambigües, poligon, sortíreu, sortirem.
- 3. correus, grua, actue, puntuen, situa, cúbic, lúcid, ductil, rúfol, tunel.
- 4. llengua, llengües, feia, feies, feien, feiem, feieu, diguérem, diguéreu, vencer.
- 5. tramoia, fenomen, fenòmens, romboide, melòman, monòleg, forem, foreu, foren, donen.

~~22.~~ Poseu l'accent gràfic a les paraules esdrúixoles següents.

justícia
clínica

esglesia
fàbrica

quilometre
centímetre
bruixola
tècnica
aguila
milionaria
maquina
epoca
perdua
avia

pagina
física
historia
memòria
bústia
gràcia
anima
serie
continua
electrica

23. Poseu l'accent sobre les paraules que n'hagen de dur:

aguila, electrica, església, aviseu, única, centímetre, ambulancia, arbitre, estufa, paciència, clínica, poma, àvia, pàgina, indústria, memòria, problema, pel·lícula, patria, maquina, paleta, plàstica, comarca

24. Els mots següents són esdrúixols. Poseu-los l'accent que els corresponga a cadascun:

aquarium, conspícua, Belgida, publicament, difícilissimament, gràcia, Murcia, mutuament, Àsia, Índia, perdua, ingenuament, tebia, superflues, intel·ligència, església, serie, ferestegues, comedies, (unes) còpies, glòria, harmonium, tombola, fórmula, pólvora, històricament, colonia, prosòdia, unaniment.

25. Accentueu les *o* tòniques de les paraules en negreta amb l'accent greu (´) quan siga oberta o agut (˘) quan siga tancada:

- Aixo** és més que bo. És **rebo**!
- Espos** és una paraula que m'agrada més que *marit*.
- Que ho dius de **debo**?
- Ha descobert una **fòrmula** màgica.
- Si en **forem** més, aniria millor.
- Necessita uns dies de **repos**.
- Vols un **terros** o dos?
- Qui no té **memòria** ha de tenir cames.

- i. Han muntat una **tombola** al passeig.
- j. Ara faig un curset d'**historia**.
- k. He menjat massa **arros** i tinc mal d'**estomac**.
- l. Han **exclos** Ramon de les llistes i hi han **inclos** **Oscar**.
- m. Quan ha explotat la **polvora** s'ha sentit un **retro** pertot arreu
- n. Si en **foreu** més, la sala no faria **ressò**.
- o. **Foreu** vosaltres qui vau dir que vivia **reclos**.